

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ
КАТЕДРА „ОБЩЕСТВЕНОЗДРАВНИ НАУКИ“

Лекция №10

ЕТИЧНИ АСПЕКТИ НА ТЕРМИНАЛНИТЕ ГРИЖИ

Проф. д-р Силвия Янкуловска, дмн

Терминът ***терминално болни*** се отнася за болни, при които:

- Диагнозата е вече потвърдена, т.е. пациентът е неизлечимо болен.
- Смъртта е сигурна и не е много далече, т.е. прогнозата е сигурна.
- Медицинските и сестринските грижи са се превърнали от активно лечение в палиативна помощ.

ЗАКОН ЗА ЗДРАВЕТО

Раздел II

Права и задължения на пациента

Чл. 95 (1) При нелечими заболявания с неблагоприятна прогноза пациентът ***има право на палиативни медицински грижи.***

(2) ***Цел на палиативните медицински грижи*** е поддържане качеството на живот чрез намаляване или премахване на някои непосредствени прояви на болестта, както и неблагоприятните психологични и социални ефекти, свързани с нея.

ЗАКОН ЗА ЗДРАВЕТО

Раздел II

Права и задължения на пациента

Чл. 96 (1) Палиативните медицински грижи включват:

1. Медицинско наблюдение;
2. Здравни грижи, насочени към обгрижване на пациента, премахване на болката и психо-емоционалните ефекти на болестта;
3. Морална подкрепа на пациента и неговите близки.

Чл. 96 (2) Палиативни медицински грижи се оказват от личния лекар, от лечебни заведения за извънболнична и болнична помощ, от диспансери и хосписи.

(3) Изискванията за оказване на палиативни медицински грижи се определят с наредба на министъра на здравеопазването.

Ревизирана Декларация от Лисабон:

"Пациентът има право на *хуманни терминални грижи*, които да бъдат проведени с всички възможни средства, за да се направи смъртта колкото е възможно *по-достойна и лека*."

Добра смърт

I. Абстрактни характеристики

- Смърт с достойнство
- Автономност и контрол
- Приемане на смъртта

*фази на психологична реакция
по д-р Елизабет Къблър-Рос*

✓ Отричане

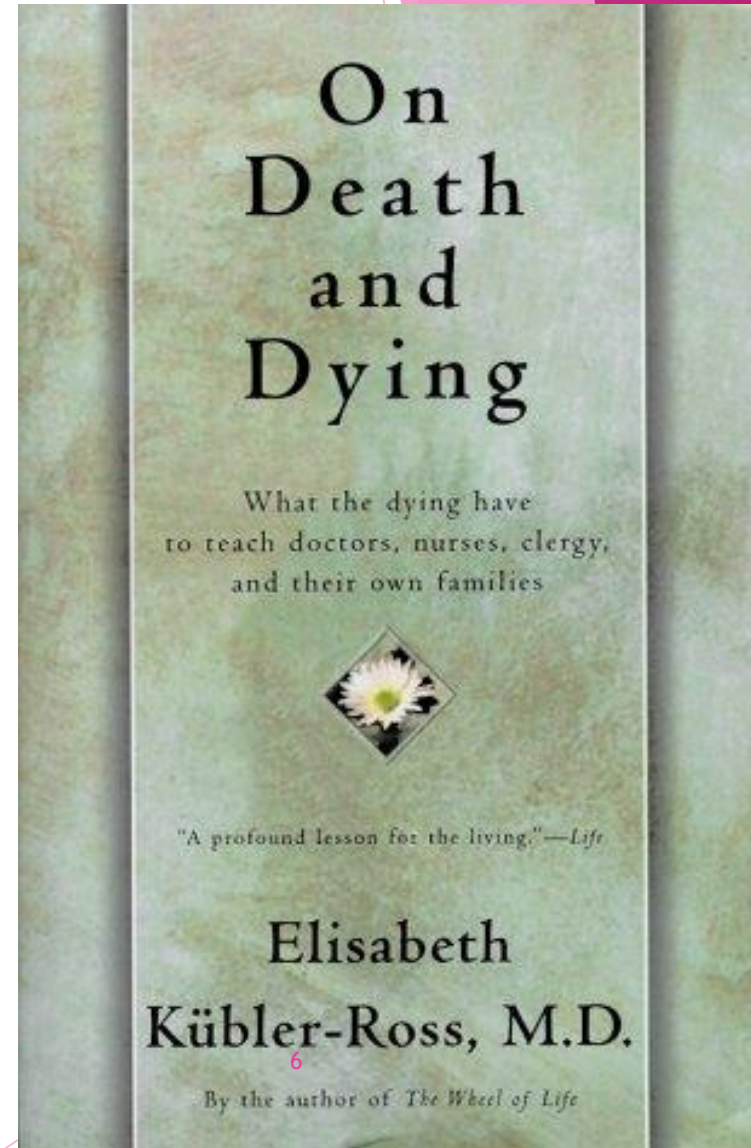
✓ Гняв

✓ Сделка

✓ Депресия

✓ Приемане на смъртта

- Навременна смърт
- Позитивен ефект
върху семейството

Добра смърт

II. Конкретни характеристики

- **Информираност за настъпващата смърт**
- **Естествена смърт**
- **Внезапна смърт**
- **Без болка и страдание**
- **Смърт в обкръжението на близките**
- **Смърт в съня**
- **Смърт в собствения си дом**

Основни етични принципи при грижите за терминално болните

Уважение на автономността:

- **съобщаване на истината на болния!**
- **даване възможност на терминално болните да изберат лице, което ще взема решения вместо тях, когато те няма да бъдат вече компетентни**
- **предварителна воля (решение)**

Принцип на благодеяние:

- *облекчаване на болката – действие с „двоен ефект“ – не е евтаназия!*
- *подобряване на качеството на живот*

Принцип на ненанасяне на вреда

- *Спестяване на излишни процедури*
- *Избягване на странични ефекти*
- *Подходящо съобщаване на истината*

Принцип на справедливост

Терминално болните да получават грижата, на която имат право, т.е. недискриминация по прогноза.

Компоненти на етичните грижи за терминално болните

- 1. Внимателна преценка на физическото състояние и поставяне на диагноза**
- 2. Установяване на етична комуникация – съобщаване на истината на болния.**
- 3. Определяне на целите на грижите и даване възможност на пациента да избере лицето, което ще взема решения вместо него, когато той вече е некомпетентен.**
- 4. Облекчаване на болката.**
- 5. Палиативни и хосписни грижи.**¹⁰

Палиативни грижи

Палиативните грижи, така като се приемат от СЗО, представляват

- ***активни общи грижи*** за пациентите в момент, когато заболяването вече не се повлиява от лечение и когато
- основни стават ***контрола над болката*** и другите симптоми, както и ***психологичните, социалните и духовните проблеми.***

- **Всеобхватната цел на палиативните грижи е постигането на възможно най-добро *качество на живот* за тези пациенти и техните семейства.**
- **Палиативните грижи утвърждават живота и разглеждат *смъртта като нормален процес*.**
- **Те предлагат система за *подпомагане на семейството* по време на процеса на умирање на пациента и *утеха след настъпване на смъртта*.**

Според дефиницията в Закона за лечебните заведения: “*Хоспис* е лечебно заведение, когато в него медицински и други специалисти осъществяват палиативни грижи за терминално болни пациенти.”

Международният институт и колеж за хосписите дефинира *пет основни организационни форми*:

- 1. Хоспис в дома**
- 2. Хоспис като самостоятелна институция с легла**
- 3. Дневен хоспис**
- 4. Болнично базирано специализирано отделение за палиативни грижи**
- 5. Болничен екип за палиативни грижи и борба с болката**

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПАЦИЕНТИТЕ

- 1. Ракови заболявания (над 80%)*
- 2. СПИН, сърдечна недостатъчност, бъбречни заболявания*
- 3. Почти еднакво съотношение мъже/жени.**
- 4. Над 65-годишна* възраст, но не е рядкост и приемането на *деца* с неизлечими заболявания.

Хосписът „Свети Кристофър“

· THIS HOSPICE ·
· WAS OPENED BY ·
· HER ROYAL HIGHNESS ·
· PRINCESS ALEXANDRA ·
17.3.2002 г. THE HON. MRS ANGUS OGILVIE ·
JULY 24 ·
1967

Хосписът „Свети Кристофър“

17.3.2
020 г.

18

ХОСПИС „НАДЕЖДА“, С. ТРЪСТЕНИК

02-8729918 0988 802633
* * *
ХОСПИС Свети Никола * * *
0888 912552 24/7 65

Person in white uniform (nurse/doctor) standing on the steps.
Elderly person seated in a wheelchair on the steps.

Српска Платина
Српска Платина
Српска Платина

ХОСПИС “ДЕЛТА КЕР” - СОФИЯ

ХОСПИС

НСОС
ДИАГНОСТИЧНО
КОНСУЛТАТИВЕН
ЦЕНТЪР

ОПТИК

ОПТИК

ХОСПИС "МЛАДОСТ" - СОФИЯ